

1 Ekvivalencije propozicijske logike

[1]	$\neg\neg F$	$\equiv F$	– involucija
[2]	$F \rightarrow G$	$\equiv \neg F \vee G$	– uklanjanje implikacije
[3]	$F \rightarrow G$	$\equiv \neg G \rightarrow \neg F$	– kontrapozicija
[4]	$F \rightarrow (G \rightarrow H)$	$\equiv G \rightarrow (F \rightarrow H)$	
[5]	$F \rightarrow (G \rightarrow H)$	$\equiv (F \wedge G) \rightarrow H$	
[6]	$F \leftrightarrow G$	$\equiv (F \wedge G) \vee (\neg F \wedge \neg G)$	
[7]	$F \leftrightarrow G$	$\equiv (F \rightarrow G) \wedge (G \rightarrow F)$	
[8]	$F \leftrightarrow G$	$\equiv (\neg F \vee G) \wedge (\neg G \vee F)$	– idempotencija
[9]	$G \wedge G$	$\equiv G$	
[10]	$G \wedge \text{True}$	$\equiv G$	
[11]	$G \wedge \text{False}$	$\equiv \text{False}$	
[12]	$G \wedge \neg G$	$\equiv \text{False}$	– zakon kontradikcije (ekskluzija)
[13]	$G \vee G$	$\equiv G$	– faktorizacija
[14]	$G \vee \text{True}$	$\equiv \text{True}$	
[15]	$G \vee \text{False}$	$\equiv G$	
[16]	$G \vee \neg G$	$\equiv \text{True}$	– zakon isključenja trećega
[17]	$(F \wedge G) \wedge H$	$\equiv F \wedge (G \wedge H)$	} asocijativnost
[18]	$(F \vee G) \vee H$	$\equiv F \vee (G \vee H)$	
[19]	$F \wedge G$	$\equiv G \wedge F$	} komutativnost
[20]	$F \vee G$	$\equiv G \vee F$	
[21]	$F \vee (G \wedge H)$	$\equiv (F \vee G) \wedge (F \vee H)$	} distributivnost
[22]	$F \wedge (G \vee H)$	$\equiv (F \wedge G) \vee (F \wedge H)$	
[23]	$\neg(F \vee G)$	$\equiv \neg F \wedge \neg G$	} de Morganovi zakoni
[24]	$\neg(F \wedge G)$	$\equiv \neg F \vee \neg G$	
[25]	$F \vee (F \wedge G)$	$\equiv F$	} apsorpcija
[26]	$F \wedge (F \vee G)$	$\equiv F$	
[27]	$F \vee (\neg F \wedge G)$	$\equiv F \vee G$	
[28]	$F \wedge (\neg F \vee G)$	$\equiv F \wedge G$	

2 Ekvivalencije predikatne logike

Neka $F[x]$ i $G[x]$ označavaju formule koje sadrže (u svim pojavljivanjima slobodnu) varijablu x , dok $H\{x\}$ označava formulu koja ne sadrži varijablu x .

[1]	$\forall x F[x]$	$\equiv \forall y F[y]$
[2]	$\exists x F[x]$	$\equiv \exists y F[y]$
[3]	$\neg \forall x F[x]$	$\equiv \exists x \neg F[x]$
[4]	$\neg \exists x F[x]$	$\equiv \forall x \neg F[x]$
[5]	$\forall x F[x] \vee \forall x G[x]$	$\equiv \forall x F[x] \vee \forall y G[y]$
[6]	$\forall x F[x] \vee \exists x G[x]$	$\equiv \forall x F[x] \vee \exists y G[y]$
[7]	$\exists x F[x] \vee \forall x G[x]$	$\equiv \exists x F[x] \vee \forall y G[y]$
[8]	$\exists x F[x] \vee \exists x G[x]$	$\equiv \exists x F[x] \vee \exists y G[y]$
[9]	$\forall x F[x] \wedge \forall x G[x]$	$\equiv \forall x F[x] \wedge \forall y G[y]$
[10]	$\forall x F[x] \wedge \exists x G[x]$	$\equiv \forall x F[x] \wedge \exists y G[y]$
[11]	$\exists x F[x] \wedge \forall x G[x]$	$\equiv \exists x F[x] \wedge \forall y G[y]$
[12]	$\exists x F[x] \wedge \exists x G[x]$	$\equiv \exists x F[x] \wedge \exists y G[y]$
[13]	$\forall x F[x] \vee \forall y G[y]$	$\equiv \forall x \forall y (F[x] \vee G[y])$
[14]	$\forall x F[x] \wedge \forall y G[y]$	$\equiv \forall x \forall y (F[x] \wedge G[y])$
[15]	$\forall x F[x] \vee H\{x\}$	$\equiv \forall x (F[x] \vee H\{x\})$
[16]	$\forall x F[x] \wedge H\{x\}$	$\equiv \forall x (F[x] \wedge H\{x\})$
[17]	$\exists x F[x] \vee H\{x\}$	$\equiv \exists x (F[x] \vee H\{x\})$
[18]	$\exists x F[x] \wedge H\{x\}$	$\equiv \exists x (F[x] \wedge H\{x\})$
[19]	$\forall x (F[x] \wedge G[x])$	$\equiv \forall x F[x] \wedge \forall x G[x]$
[20]	$\forall x (F[x] \wedge G[x])$	$\equiv \forall x F[x] \wedge \forall y G[y]$
[21]	$\forall x (F[x] \wedge G[x])$	$\equiv \forall x \forall y (F[x] \wedge G[y])$
[22]	$\exists x (F[x] \vee G[x])$	$\equiv \exists x F[x] \vee \exists x G[x]$
[23]	$\exists x (F[x] \vee G[x])$	$\equiv \exists x F[x] \vee \exists y G[y]$
[24]	$\exists x (F[x] \vee G[x])$	$\equiv \exists x \exists y (F[x] \vee G[y])$

3 Pretvaranje formule predikatne logike u klauzalni oblik

1. Uklanjanje ekvivalencije

- $F \leftrightarrow G \equiv (\neg F \vee G) \wedge (\neg G \vee F)$

2. Uklanjanje implikacije

- $F \rightarrow G \equiv \neg F \vee G$

3. Smanjivanje dosega operatora negacije tako da se odnosi samo na jedan atom

- $\neg(F \vee G) \equiv \neg F \wedge \neg G$
- $\neg(F \wedge G) \equiv \neg F \vee \neg G$
- $\neg\forall x F(x) \equiv \exists x \neg F(x)$
- $\neg\exists x F(x) \equiv \forall x \neg F(x)$

Ako se u nekom od prethodna tri koraka pojavi dvostruka negacija, ukloni je primjenom involutivnosti: $\neg\neg F \equiv F$

4. Preimenovanje varijabli na način da svaki kvantifikator vezuje jedinstvenu varijablu

- $\forall x F(x) \vee \forall x G(x) \equiv \forall x F(x) \vee \forall y G(y)$
- $\forall x F(x) \vee \exists x G(x) \equiv \forall x F(x) \vee \exists y G(y)$
- $\exists x F(x) \vee \forall x G(x) \equiv \exists x F(x) \vee \forall y G(y)$
- $\exists x F(x) \vee \exists x G(x) \equiv \exists x F(x) \vee \exists y G(y)$
- $\forall x F(x) \wedge \forall x G(x) \equiv \forall x F(x) \wedge \forall y G(y)$
- $\forall x F(x) \wedge \exists x G(x) \equiv \forall x F(x) \wedge \exists y G(y)$
- $\exists x F(x) \wedge \forall x G(x) \equiv \exists x F(x) \wedge \forall y G(y)$
- $\exists x F(x) \wedge \exists x G(x) \equiv \exists x F(x) \wedge \exists y G(y)$

5. Skolemizacija

- Zamjena svih egzistencijalno kvantificiranih varijabli *Skolemovim izrazima*
Primjer.

$$\exists x \text{SESTRA}(x, \text{IVAN}) \xrightarrow{\text{Skolemizacija}} \text{SESTRA}(\text{ANA}, \text{IVAN})$$

- U složenijim izrazima u kojima vrijednost zamjene zavisi od ostalih varijabli u formuli, egzistencijalno kvantificirane varijable zamjenjuju se tzv. *Skolemovom funkcijom*
Primjer.

U formuli $\forall x \exists y \text{MAJKA}(y, x)$ vrijednost od y zavisi od x .

Skolemizacija daje $\text{MAJKA}(f(\text{IVAN}), \text{IVAN})$, gdje je $f(x)$ Skolemova funkcija.

- Argumenti Skolemove funkcije su one univerzalno kvantificirane varijable čiji doseg uključuje doseg egzistencijalno kvantificirane varijable koja se zamjenjuje
Primjer.

$$\exists u \forall v \forall w \exists x \forall y \exists z F(u, v, w, x, y, z)$$

Uklanjaju se $\exists u$, $\exists x$, i $\exists z$ i zamjenjuju redom *Skolemovim izrazima*: $a, f(v, w), g(v, w, y)$, gdje su a, f, g Skolemove funkcije.

$$\exists u \forall v \forall w \exists x \forall y \exists z F(u, v, w, x, y, z) \xrightarrow{\text{zamjena}} \forall v \forall w \forall y F(a, v, w, f(v, w), y, g(v, w, y))$$

Napomena: Niti jedan od simbola a, f, g ne smije se pojavljivati u izvornoj formuli!

6. Premještanje svih kvantifikatora (preostali su samo univerzalni) na lijevu stranu formule tako da se na lijevoj strani nalazi niz kvantifikatora koji se nazivaju *prefiks*. Desna strana formule koja se naziva *matrica*, oslobođena je svih kvantifikatora

- $\forall x F(x) \vee \forall y G(y) \equiv \forall x \forall y (F(x) \vee G(y))$
- $\forall x F(x) \wedge \forall y G(y) \equiv \forall x \forall y (F(x) \wedge G(y))$
- $\forall x F(x) \vee H\{x\} \equiv \forall x (F(x) \vee H\{x\})$
- $\forall x F(x) \wedge H\{x\} \equiv \forall x (F(x) \wedge H\{x\})$

7. Uklanjanje prefiksa tako da ostane samo matrica. Podrazumijeva se da su sve varijable u formuli univerzalno kvantificirane (nema slobodnih varijabli u formuli).

8. Pretvaranje matrice u *konjunkciju klauzula* korištenjem distributivnosti

- $F \vee (G \wedge H) \equiv (F \vee G) \wedge (F \vee H)$
- $(G \wedge H) \vee F \equiv (G \vee F) \wedge (H \vee F)$

9. Oblikovanje konjunkcije klauzula kao *skupa klauzula* brišući operatore konjunkcija. Implicitno se podrazumijeva konjunkcija između klauzula.

10. *Standardizacija klauzula* preimenovanjem varijabli tako da ne postoje dvije klauzule koje sadrže identične varijable

$$\forall x (F(x) \wedge G(x)) \equiv \forall x \forall y (F(x) \wedge G(y))$$